

POSTANOWIENIE

Dnia 13 grudnia 2018 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Dariusz Dończyk

w sprawie skargi M. K. o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego postanowienia Sądu Okręgowego w W.
z dnia 5 stycznia 2018 r., sygn. akt VI Cz (...) w przedmiocie zabezpieczenia powództwa, wydanego w sprawie
z powództwa R. K.
przeciwko M. K.
o obniżenie alimentów,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 13 grudnia 2018 r.,

odrzuca skargę.

UZASADNIENIE

Skarżący M. K. reprezentowany przez przedstawicielkę ustawową A. K., na podstawie art. 424¹ § 1 k.p.c., domagał się stwierdzenia niezgodności z prawem prawomocnego postanowienia Sądu Okręgowego w W. z dnia 5 stycznia 2018 r. (sygn. akt VI Cz (...)) wydanego w przedmiocie wniosku powoda o udzielenie zabezpieczenia powództwa. W uzasadnieniu wniesionego środka zaskarżenia skarżący powołał się na naruszenie przez Sąd Okręgowy art. 360 k.p.c. Skarga o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia została wniesiona po dniu 3 kwietnia 2018 r.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga została wniesiona od postanowienia Sądu Okręgowego z dnia 5 stycznia 2018 r. wydanego w sprawie z powództwa R. K. o obniżenie alimentów w związku z rozpatrzeniem zażalenia powoda na postanowienie Sądu pierwszej instancji w przedmiocie jego wniosku o udzielenie zabezpieczenia. Od tego orzeczenia nie przysługuje prawo wniesienia skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia. Zgodnie bowiem z art. 424¹ § 1 k.p.c., skarga o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia przysługuje od prawomocnego wyroku sądu drugiej instancji kończącego postępowanie w sprawie, a w wyjątkowych wypadkach, określonych w art. 424¹ § 2 k.p.c., także od prawomocnego wyroku sądu pierwszej instancji. W obu przypadkach przedmiotem zaskarżenia może być wyłącznie prawomocny wyrok (w postępowaniu nieprocesowym postanowienia kończące postępowanie w sprawie). Zaskarżone postanowienie Sądu Okręgowego, uwzględniające w części zażalenie powoda wniesione od postanowienia Sądu pierwszej instancji w przedmiocie udzielenia zabezpieczenia powództwa, jest rozstrzygnięciem o charakterze wypadkowym, które nie jest wyrokiem kończącym postępowania w sprawie, a tym samym nie jest zaskarżalne skargą o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia (art. 424¹ k.p.c.).

Skarga o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego wyroku jest nadzwyczajnym środkiem prawnym pozwalającym na zakwestionowanie orzeczeń, których wydanie stało się źródłem szkody, a które równocześnie pozostają w oczywisty i rażący sposób sprzeczne z prawem. Podstawę uwzględnienia skargi stanowić może wadliwość orzeczenia o zasadniczym i ewidentnym charakterze, nie zaś każdy, nawet marginalny czy wątpliwy, wypadek jego sprzeczności z prawem (por. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 23 października 2014 r., V CNP 15/14, nie publ. oraz z dnia 16 czerwca 2015 r., IV CNP 72/14, nie publ.). Równocześnie, skarga o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego wyroku posiada ściśle określony cel - służąc uzyskaniu prejudykatu w rozumieniu art. 417¹ § 2 k.c., niezbędnego do dochodzenia odpowiedzialności odszkodowawczej Skarbu Państwa w odrębnym postępowaniu. W odniesieniu do prawomocnych orzeczeń, od których skarga nie przysługuje, odszkodowania z tytułu szkody wyrządzonej przez wydanie prawomocnego orzeczenia

niezgodnego z prawem można domagać się bez uprzedniego stwierdzenia niezgodności orzeczenia z prawem w postępowaniu ze skargi, chyba że strona nie skorzystała z przysługujących jej środków prawnych (art. 424^{1b} k.p.c.).

Ze względu na niedopuszczalność skargi tylko ubocznie należy zauważyć, że skarga nie spełniała także wszystkich wymagań formalnych wymaganych od tego środka zaskarżenia. Zarysowana powyżej szczególna funkcja skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia w polskim systemie prawa determinuje postrzeganie tego środka zaskarżenia jako środka prawnego o ściśle sformalizowanym charakterze. Wiąże się to z kreowaniem po stronie podmiotów skarżących obowiązku ścisłego wykazania przesłanek dopuszczalności skargi określonych w art. 424¹ § 1 k.p.c. oraz spełnienia wymagań skargi, które zostały wyróżnione w art. 424⁵ § 1 k.p.c. Skarga o stwierdzenie niezgodności prawomocnego orzeczenia z prawem powinna zatem zawierać oznaczenie orzeczenia, od którego została wniesiona ze wskazaniem w jakiej części zostało zaskarżone, przytoczenie jej podstaw i ich uzasadnienie, wskazanie przepisu prawa, z którym orzeczenie to jest niezgodne, uprawdopodobnienie wyrządzenia szkody spowodowanej przez wydanie orzeczenia, którego skarga dotyczy, wykazanie, że wzruszenie zaskarżonego orzeczenia w drodze innych środków prawnych nie było i nie jest możliwe oraz wnioski o stwierdzenie niezgodności orzeczenia z prawem. Zachowanie powyższych wymagań konstrukcyjnych skargi podlega przy tym badaniu przez Sąd Najwyższy przy wniesieniu skargi, zaś uchybienie tym wymaganiom nie podlega sanowaniu i skutkuje odrzuceniem skargi *a limine* (art. 424⁸ § 1 k.p.c.). Sąd Najwyższy w swoim orzecznictwie wyjaśnił, iż powyższe wymagania konstrukcyjne powinny być spełnione w sposób kumulatywny, a nadto że każde z nich ma charakter samoistny i powinno być spełnione samodzielnie, niezależnie od innych (por. m.in. postanowienia z dnia 20 lipca 2005 r., IV CNP 1/05, nie publ. oraz z dnia 7 sierpnia 2012 r., III CNP 14/12, nie publ.).

Z tych względów stwierdzić należy, że nie zostało spełnione przez skarżącego wymaganie określone w art. 424⁵ § 1 pkt 5 k.p.c.; tj. wykazanie, że wzruszenie zaskarżonego orzeczenia w drodze innych środków prawnych nie było i nie jest możliwe. Skarżący w uzasadnieniu wniesionego środka zaskarżenia

wskazał, że wzruszenie zaskarżonego postanowienia w drodze innych środków prawnych nie jest możliwe. Skarga nie zawiera jednak żadnego koniecznego wyводу jurydycznego (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 27 stycznia 2006 r., III CNP 23/05, OSNC 2006, nr 7-8, poz. 140) wykazującego, że wzruszenie orzeczenia za pomocą innych środków zaskarżenia, w tym m.in. skargi kasacyjnej, skargi o wznowienie postępowania, czy też skargi nadzwyczajnej nie było możliwe. Tym samym uznać należy, iż skarżący nie wykazał, że nie było i nie jest dopuszczalne wzruszenie zaskarżonego orzeczenia. Nie zostało więc spełnione przez niego wymaganie określone w art. 424⁵ § 1 pkt 5 k.p.c.

Mając powyższe na względzie skarga o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia podlega odrzuceniu na podstawie art. 424⁸ § 1 k.p.c.

jw